

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . 2:50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліного ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

Слівце на часі.

Чотири місяці часу назначило правительство на вибір послів до нового — «активного» — парламенту. Час спорний! Виборці, до котрих відкликана ся корона, зможуть всесторонно розглянути ся в «кандидатскім матеріялі» і — вибрати таких конституційних заступників, що не тільки зуміють заворожити дійсну причину чотиролітньої застої в державнім законодавстві, не тільки відновлять сильно нарушену повагу самогос парламенту, але і вернуть державі сю честь, яку она втратила по причині бруталного «парламентарного страйку». Задача не абияка! Але і достаточного часу на — всякі рефлексії і на добір заступників, в котрих руки виборці зложать не лише національну свою будучність, але і успішний та правильний, економічний розвій як поодиноких країв з всіми їх жителями, так і всієї держави.

Люди в державнім законодавстві дуже значні. Параграф 14-тий не був в спроможности їх виповнити, бо не був до всего компетентний, хоч тут і там вишпов з конечности поза границі компетентції і сим нарушив права парламенту. Хто лише побіжно схотів би перечислити на сущні некучі потреби горожан долитавських, той упів би з них спору вязанку. Чотиролітна застоя в державнім законодавстві не подала державі фінансової спроможности, щоби взяти ся за конечні продуктивні інвестиції на поли комунікації і управління рік, в напрямі будження промислу та розширення торгів для певного збування австрійської продукції, в напрямі двигнення хліборобства і усталення цін збіжа, поправи годівлі товару, подання дешевого кредиту, рівномірнішого розкладу тягарів, санації ростучих недоборів в краввих бюджетах і т. д. А вжеж дальший труд над соціальним законодавством, спинений «парламентарним страйком», утривалене митово-торговельних відносин до Угорщини і — що найважнійше — підготовлене корисних для монархії торговельних договорів з посторонними державами в 1903 році — се все вимагає свідомих сих задач послів і охотних до позитивного труду.

Можливе, що Долитавщина поставлена перед тяжку альтернативу: спокійної законотатної праці, або — систованя конституції. Послідну евентуальність передсказують дуже поважні політичні мужі. Крайности викликають крайности. А в чию виключну користь випала би безпарламентарна, хоч би найкоротша ера? — сего не протребуємо толкувати. Абсолютизм кріпить лише економічно і національно сильнійші народи. Він орудує державними справами без всякої контролі. До абсолютизму стремлять нині національні шовіністи і ті, що в послідних часах мали на устах оклик: для Галичини ні шеляга! Ми, Русини, могли би в евентуальній ері абсолютизму найбільше потерпіти як під зглядом національного розвою, так і на економічнім поли.

Ми — в розвою, а до сего розвою докочна нам парламентарна ініціатива.

Не кажемо сего pro domo sua. Найрускі виборці вибирають своїх послів по своїй волі, але най послі, що вийдуть з нових виборів, мають на оці духове, національне і економічне добро тих, котрих заступати муть.

Кацапска комедія.

Від довгого часу заповідане, підготовлюване і захвалюване «собрание членов общества ім. Михайла Качковского в Сяноці» урїжнороднене «промышленно-господарскою виставкою», фестином «з танцами і пінієм», аматорским представлєнем і танцевальним вечером для інтелігенції, — відбуло ся на дни 18. с. м. — як каже «Галічавін» — блистательно. Више дві тисячі членів — після згаданого органу — мужиків і інтелігенції обоєго пола стягнули кацапи до Сянока. Очевидно, що заслуга в тім найбільша старої, доброї фірми тов. ім. Качковского, яке зразу було одиноким, просвітним товариством на галицькій Руси, а відтак стало огнищем противнародної агітації московских запроданців. Простий народ не розуміє ся на їх тайних ходах та темних цілях і зі звичайним собі консерватизмом держить ся тов. ім. Качковского. З між інтелігенції, особливо духовної, багато осіб находить ся у тім таборі задля малого заінтересованя ся народними справами. Кацапом вигідно бути, бо се не зобовязує до жадної праці над двигненєм народа, а дає право лаяти всіх і вся, осуджувати діяльність всіх наших ширійших людей, та ще і вивиснати себе, ставлячись поруч з Англичанами, Німцями і Французами, «членом одного, великого, русского народа».

Сей дух віяв і на зборах в Сяноці і єго не заперло навіть підобрене справозданє прибочного органу кацаперів. Руский нарід прийшов на збори, як на відпуст. Служба Божа відбула ся дуже гарно. Потім повели єго процесіонально «в салю совіщаній». Тут властиво мала збути ся ціль такого численного збору. Але натомість щож подано сему народови, на що звернено єго увагу, над чим раджено, які постановлено резолюції? Нема що питатись, бо нічого не було з того всего, а натомість відограно лиху, найву комедію, яка хйба лиш темного, неосвідомленого мужика може ще збаламутити.

Др. Добрянський зі Львова відкрив «зображеніє в заступстві «больного» голови Дідицького, згадав про «отпризнованіє ювілея общества і візвав до вибору президії; вибрано др. Антоновича, о. А. Сембратовича і п-ню Тересу Несторовичеву з Перемишля. Др. Антонович знов почав вихваляти общество ім. Качковского і відтак приступив до днєвной «очереди».

Ну і вишпаяв ся «очередь» — раз! Пржеде всего, прочитано телеграму від старенького Дідицького, що задля слабости він не міг прибути. Рішено єму вислати телеграфічно симпатії собранія і желая скорого выздоровленя. Справозданє центрального виділу про діяльність общества в посліднім році рішено не читати, а тільки вибрано контрольную комісію для справдження рахунків. Відтак знов слїдувала «лекція» господаря Захаряка про «успіхи і дальші задачі общества». По сїм новім славословію наступила вже деклямація селянки Семчишин з Заболотова (парохиянка звісного кацапа о. Савюка).

Вірш затитулований «Под нашим прапором!» був також певне лиш повим панеґриком для кацапских менерів.

За сей час контрольная комісія вже успіла справитись з рахунками, найшла їх в порядку і поставила внесене на абсолюторию, яку збори уділили уступаючому виділові. Приступлено до вибору нового виділу і вибрано до него, як пристойть вмираючій партії, переважно 70—80-літних стариків. І так увійшли до виділу Дідицький, як голова, крилошани Петрушевич, Павлович, Делькевич і другі, а на заступника між иньшими також старенький Клемертович. Після сего реферував др. Заяць справу зміни статута общества в тім напрямі, щоби оно могло «учреждати стипендійні фонди для молодежи». От, вигадали нову протичку, куда будуть могли сипати ся рублики!

Після того промовляла селянка з Заболотова (знов парафіянка о. Савюка), якої «річ явила ся кульмінаційною точкою собранія». Або парафіянки о. Савюка є виімково спосібні, або він задав собі багато труду над ними і над їх «річами». І справді ся комедія з «жіночим рухом» видаєсь вже з гори укатованою і підготовленою, бо от і в президію зборів вибрано перший раз жєнщину і она, «жена старшого фінансового советніка, пожала» з емфазою руку селянки Денисїхи, завзиваючи сестер-селянок до виховуваня дїтей в кацапскім дусі. О. А. Г. Полянський удав потому счудованого сею новою і отрадною проявою, що вже і кацапки найшли ся, «затрогивающія жєнський впрое», а на конєць програми продеклямував господар Кульматичкий стих Пасічиньского «Русское слово». О. Полянський ще промовив слово за «Защитою землі», заохочуючи селян до приступленя до сего мертвого ще поки-що товариства і вже о год. 3/4 з «председательствующий др. Антонович» мусів сконстатувати «исчерпаніє очереди».

Шкільна мізерія.

Про невідрадні відносини на Буковині пишуть нам з Чернівців:

Ми признаємо буковиньским Німцям то, що їм належить ся, і знаємо, що ще на довго будуть они посередниками поміж народами в нашім краю. Але те мусимо сказати, що на поли шкільництва германізація мстить ся на нашім краю без милосердя. Всі знаємо дуже добре, що анальфаетів у нас багато, що шкіль мало, а й до тих, які є, нема учителів. Тому, що в краю найбільше є Русинів і Румунів, то очевидно треба би старати ся, щоби найбільше було руских і румуньских учителів. Тимчасом видимо ми на тім поли у нас таку чисто буковиньску дурницю:

Вступні іспити до учительської семинарії складає ся по німецьки. При таках іспитах хто не дбає на се, чи вміє кандидат або кандидатка добре по руски або по румуньски, — як не вміє, то мусить навчити ся. Легко сказати: мусить навчити ся, але хто дома не говорив і не говорить по руски або по румуньски, той сих мов ніколи не буде знати. Отже кінчать декотрі кандидати, а особливо кандидатки цілу семинарію і в результаті мають викладову мову німецьку, а рускої або румуньської не мають.

Німецьких шкіль у краю пропорціонально за мало, щоби помістити в них усіх тих Німців

Малий фейлстон.

ПОЧИНОК.

(Виймки з довшого оповідання)
Богдана Лепкого.

(Далі).

Якась пустійка-служниця вилляла на него горнятко води і сховала ся скоренько за вікно. Він лише оглянув ся, повільно стріпав з себе воду і ждав. Вкінці підійшов до него якийсь німчисько, чорний, годований, з ключами в руках і щось заговорив з криком. Але Починок крім «га?» і «що?» не знав ему нічого більше відповісти. Німчисько видимо гнівав ся. Бурмотів, вимахував руками, а відтак щось показував на браму. Починок не розумів. Німчисько почав кричати на ціле подвірє, а відтак взяв Починка за плечі і випровадив на вулицю. Починок оглянув ся, хотів щось говорити, але вже було за пізно. Перед ним вулиця велика і оживлена дуже. Безнастанно їздять по вози і вештають ся люди. Гамір такий, що аж в ушах лящить. Він пригнувся до муру і почав дальше ждати. Був певний того, що панок, его опікун, за хвилину надійде, принесе папер і підуть оба до бургу, а тоді кінець всій біді.

Але панок не приходив. Уже Починка ноги зболіли, вже сонце сховало ся за високі будівлі і лиш дахи та вежі горіли в его вечірнім проміню, а на вулицю від камяниць падали тіні чорні та немов на ніч клали ся на холодні плити, а панка все таки не було.

Починка вхопив страх. Що він ту сам пічне, посеред тих мурів незаних, людей не своїх, в ніч темну? А ту докола него люди поставали і дивлять ся як на якого дивогляда. Зразу один ішов вулицею і підвистував, побачив его і пристанув. Подивив ся, відійшов крок, знов став і знов подивив ся. Починок хотів ему порадити, щоби дивив ся чортови в зуби, або... — але дав спокій. За тим одним прийшов другий. Поставали оба, дивлять ся, говорять, показуючи на него.

— Ігі, не виділи християнина — думає Починок — бодай би їм заплющило поганим.

До тих двох прилучило ся ще два і ще два, а там такого народу поставало, що страх; вулицю цілу замкнули.

Один поперед другого пхає ся, щоби ближше; пальцями торкають Починка за одежу.

Починкові стає соромно і маркотно. Що то на публіку его виставили, оглядають як малпу в клітці.

Але ради нема, бити ся з ними не буде.

Просити годі, бо не зрозуміють, йти нема що, бо ануж панок з паперами надійде; не застане его і все пропало. Починок рішив ся ждати.

А ту тим часом народу такого наставало як процесія. І пани і панні і кухарки і хлопці вуличники. Тільки в них і діла, що вештати ся по місті і шукати за новинами. Раді, що звайшли поживу.

При помочи кулаків та штурханців продирають ся крізь товпу та стають коло самого Починка.

Оглядають его зо всіх сторін, а відтак гейже кешкувати. Починок їх не розумів, бо лихе би там розуміло їх бесіду пехрещену, але відав щось дуже сьмішне видумують, бо за кожним словом ціла товпа аж реве від сьміху. Бідний Починок не розумів, з чого ту сьміялись. Хіба з его нещастя. Хіба з того, що панок забрав гроші і не вертає. Він і не сподієсь, що его бідна одежа, его чоботи великі, мащені дехтем, его волосє сиве та патлате, его лице вистрашене, безрадне, що все тоє єсть предметом жартів, сьміхів та плитких, правдиво німецьких дотепів.

Дотепи ті дійшли до своєї висоти в хвили, коли якийсь вуличник, з кусником «сморчка» в роті, з ка-

пелюхом на бакер, підійшов до нещасливого хлопа і пальцем заїхав ему майже під сам ніс, добуваючи при тім з свого горла такий звук, якого звичайно уживаємо до дражнення собаки.

— Товпа заревла з радости. Починок подав ся взад перед пальцем і заслонив лице капелюхом.

— Аджи-п-и! — шипів вуличник, захочений одобренем товпи.

— Аджи-и-и! — і сунув до лица з п'ястуком.

Але в тій хвили знов стало ся чудо.

Якийсь молодий чоловік продер ся крізь товпу, глянув на Починка, на тих, що докола него стояли, а потім як не зачне їх ганьбити, то всі аж голови до долу поспускали.

Починок не розумів, але так ему здавало ся, що він їх ганьбить за тоє, що замість поратувати старця, відпровадити его на поліцію, знущали ся над ним не знати за що. Тоді десь і поліцаї взялись і нуж розпитувати, що ту такого. Але молодий чоловік взяв Починка під свою опіку.

(Д. б.)

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовенству і всім вірним Впрєосв. Митрол. і Прєосв. Еп. Ординариятам всіх трєх єпархій, обезпечает будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках протів шкід огневих.

Став фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносивть:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	—	
„ спеціальна	1.684	80	
Фонд основний	72.000	—	
„ емеритальний	18.166	60	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року вносивли виплачені шкоди 1,669.565 кор. 28 сот. Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терєбовлї і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкорисніші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускїм язичі. Зголошеня о уділенє агенцій в окрєстностях, де нема близько агентів «Дністра», приймає ся. «Дністеръ» виплатив агентам по кінець 1899 р. провізїи 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Інформації і посередництво до заключєня ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЕВИХ в найкорисніших комбїнаціях.

Позички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «Дністеръ» на умови згідно з 1/10 і 1/10 доходу на кошти відм.

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім «Просьвіти»).

уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1 % додатку на кошта адміністративні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першїм місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященники, не посїдаючі реальности, мусять крім поруки двох ручителів предложити єще полісу житєву; обезпечитись можна через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбїнацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до ороцентования від членів і третих осіб по 4 %.

Удїл членський вносивть 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністеръ».

Інформації уділяє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Дністеръ».

Артистичне заведєне ритовниче малярства шильдів. відливаня, таблиць, виріб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарєнь

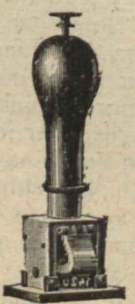
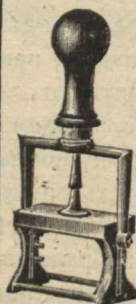
Генрик Шапіра

Львів, ул. Копєрника ч. 3 (побіч антики Вл. Миколєша).

Виконує дуже красно всілякі роботи, а іменно: печатки кавчукові і металеві для громад і урядів парохїяльних. Шильди мальовані на шклї, дереві, блясї та полотні. Всїлякі лякерования, позолочуваня хрєстів. Таблиці і шильди лянї з ріжних металів, таблиці нагробні і назви улиць, числа на доми.

Гравури на металю та дорогих камінях, печатки, штанци, відзнаки, букви, монограми, герби і ґузики до упряжи та ліберїї. Марки печатковї, бляшки шпунт. для броварів. Нумератори і стемплї на датум. Обцяги до пльомб, шабьлони. Краска до печаток та хемїчна краска до білизни.

Цїнники даром і франко.

Всїлякі
КУПОНИ
вильосовані
цінні папері
виплачує без потручених провізїї або коштів
Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.
БАНКУ
Гіпотечного.